

**Filozofska biblioteka**

---

Knjiga 26

NAKLADNIK:

NAKLADA JURČIĆ d.o.o.  
Trg I. Kukuljevića 9 – Zagreb

ZA NAKLADNIKA:

*Ljubica Jurčić*

UREDNIK:

*Jure Zovko*

RECEZENTI:

*Darko Novaković*  
*Josip Talanga*

LEKTORICA:

*Milka Tica*

GRAFIČKI UREDNIK:

*Stjepan Ocvirk*

TISAK:

*Parvus, Zagreb*

PLATON

# DRŽAVA

*Šesto izdanje*

PRIJEVOD  
MARTIN KUZMIĆ

UVOD I REDAKCIJA  
JURE ZOVKO



Zagreb, 2009.

– Neka dakle bude – rekoh ja. – Jer poslije toga treba, mislim, razmotriti nepravdu.

– Svakako.

– Što ne, ona opet treba da bude nekakva nesloga onih triju sposobnosti i obavljanje više poslova i upletanje u tuđe poslove i ustanak nekoga dijela protiv cijele duše, da u njoj zavlada, premda mu to ne pripada, nego mu od prirode dolikuje robovati onome dijelu, koji je vladarskoga roda? Reći ćemo, mislim, da tako nekako i nered i pometnja tih sposobnosti zaslužuje ime nepravde, kao i naziv razuzdanosti, kukavštine, neznanja i uopće sve pokvarenosti.

– Zaista upravo to.

– Što ne, nepravdu i krivo činiti kao i pravdu činiti, to je sada sve veće posve jasno, kad je već poznata nepravda i pravda?

– Kako to?

– Tako, što se to ništa ne razlikuje od zdravlja i bolesti: kao što je ono u tijelu, tako je to u duši.

– Kako?

– Zdravo jamačno daje zdravlje, a bolesno bolest.

– Da.

– Što ne, i pravedan rad daje pravdu, a nepravedan nepravdu.

– Svakako.

– A zdravlje davati znači uspostaviti takav prirodni odnos sila tjelesnih, da međusobno vladaju i slušaju, a bolest uspostaviti takav neprirodan odnos, da jedno drugome protiv prirode vlada i pokorava se.

– Točno.

– Što ne – rekoh – davati pravdu znači uspostaviti takav prirodni odnos sila u duši, da međusobno vladaju i slušaju, a nepravda uspostaviti takav neprirodni odnos, da jedno drugome protiv prirode vlada i pokorava se?

- Naravno.
- e – Dakle, kako se čini, krepost bi bila neko zdravlje, ljepota i dobro stanje duše, a nevaljalost neka bolest, rugoba i nemoć.
- Tako.
- Zar onda ne vodi plemenito nastojanje do stjecanja kreposti a podlo do nevaljalosti?
- Svakako.
- 445 – Sad nam još ostaje, kako se čini, ogledati koristi li pravedno raditi, za lijepim težiti i biti pravedan bez obzira ne zna li se, ili zna, da je netko takav? Ili koristi li nepravedno raditi i nepravedan biti, ako se ne biva kažnjen niti po kazni bolji postaje?
- Ali, Sokrate, meni se čini da raspravljanje već postaje smiješno, ako se u jednu ruku čini kako nije vrijedno živjeti ni pokraj svih jela i pića i svega bogatstva i moći, dok se uz
- b to kvari priroda tijela, a u drugu će ruku tobože biti vrijedno živjeti, dok se remeti i kvari priroda samoga onoga, po čemu živimo, naime da se čini sve drugo samo ne to, kako će se riješiti nevaljalosti i nepravednosti a steći pravednost i krepost. Jer se jedno i drugo već ustanovilo našim razmatranjem.
- Da, smiješno, ali ipak ne treba sustati, budući da smo već dotle došli, te se može najjasnije vidjeti, da je to tako.
- Zaista, smije se sve prije, samo ne sustati.
- c – Ovamo sad, da vidiš, koliko vrsta nepravednosti ima, kako se meni čini, i dakako, koje je vrijedno ogledati.
- Evo me, samo govori.
- I zaista, kad smo se već dotle u razmatranju uspeli, ukazuje mi se, kao s nekog vidika, da ima samo jedna vrsta kreposti, a nebrojene vrste nevaljalosti, ali među njima neke četiri, koje je vrijedno spomenuti.
- Kako veliš?
- Koliko ima vrsta oblika državnih ustava, toliko, čini se, ima i vrsta oblika duše.
- Koliko dakle?

– Pet oblikâ ustava, a pet duše.

d

– Reci, koji?

– Velim, da bi jedan oblik ustava bio taj, koji smo mi raspravili. On ima dva imena; ako bi se među vladarima pojavio jedan osobit čovjek, nazvao bi se kraljevstvo, a ako bi njih više, aristokracija.

– Istina.

– To mi je dakle – rekoh ja – jedna vrsta, jer ako bi bilo više njih ili samo jedan, ne bi dirnuli ni u jedan znatniji državni zakon, ako bi se izobrazili i odgojili onako, kako smo raspravili.

e

– Ta nije vjerojatno.

